

२८ अध्याय.

पान ४५ -

७५९-१०६

11

३५५५

११२८१

३५५५

४ जय जय सद्गुरु

श्रीगणेशाय नमः॥ जय जय सद्गुरु परमः जय जय सद्गुरु पु
रुषोत्तमः जय जय सद्गुरु परब्रह्मः ब्रह्मा ब्रह्मनो मतु शे नि
॥१॥ जय जय सद्गुरु चिदैकमुक्तिः जय जय सद्गुरु चिदाम्बो
ति जय जय सद्गुरु चिन्मूर्तिः सुतीक्ष्णमूर्ति चिदृपा ॥२॥ जय जय
सद्गुरु सप्तात्रः जय जय सद्गुरु सत्मात्रः सदैकाक्षरसद्गुरु ॥३॥
जय जय सद्गुरु स्वानन्दमानः जय जय सद्गुरु स्वानन्दपूर्ण ॥
जय जय सद्गुरु स्वानन्दवर्णः जय जय सद्गुरु स्वानन्दगोउपलतुसे नि ॥४॥
जय जय देवैर्जगत्पतिः जय जय देवैर्सिरोमनि ॥ सकलदेव
त्पतिविराजिः देवयुतामणि देवराया ॥५॥ जय जय जिवा
दिष्वादि जिवाः जय जय देवादिष्वादि देवा ॥ जय जय जीवशी
वादिष्वादि सीवाः जय जय अपि नवागुरु राया ॥६॥ जय जय स
द्गुरु सुखसंपन्नाः जय जय सद्गुरु सुखनिधानाः ॥

॥१॥

जय जय सद्गुरु सुखैक्यदाताः सुखा सुखपणतुष्टे
नि॥७॥ तु सेन सुखा निज सुख च उः तु से निबो धा निज बो धु आं तु
उ॥ तु से निब्रह्मा ब्रह्मैव जो उः तु से नि प ठि पा उं तुं ये कु॥ ८॥ असा स
दुरु तुं श्री अनंतुः तु स्यात्सुखा सिना हि जंतुः वे तुं हो उ निक्तया युक्त
निज बो धी त निज भक्तां॥ ९॥ आ पु ते निज र प बो धु न॥ नुर वि सि
देव भक्त पणः स्या हि व रि निज भजनः अद्वयं पुर्ण कर वि सि॥ १०॥
अद्वयं कति तां तु सि भक्तिः तुं संतोष सियथा स्थिति॥ संतोषो नि सि
ष्या हातिः निजात्म संपत्ति वि सि॥ ११॥ अपु नि निजात्म भरभा
रुः शिष्य गुरु त्वे करि सियो र हा ज ति त्वा द वि च म त्को रुः अ
तर्क्य विचार तर्के नां॥ १२॥ जं अतर्क्य वेद शास्त्रां सिः ज्यात्मा
गि वे वा द ति अ हि नि सि॥ तुं तुं क्षणा र्थे बो धि सिः स सि ष्या सि
निज बो धे॥ १३॥ तु स्या निज बो धा यि हा त व रिः पठ तां वेद वे

दांतको तिः त हि जलक्ष लक्षेणा दुष्टिः सर्वाधिगोष्टिष्वगम्य ॥१४॥
बहुतकल्ले कल्ले ह्यगतिः नानापरिख्यायुक्तिचालिति ॥ परिते
नकलो निबोसणातिः जे विठुकव्यो ललिसुसासिते ॥१५॥ यात्मा
गितु सिबोधकशक्तिः जगम्य सर्वासि सर्वाधि ॥ तु सितोधन्यं क
यायुक्तिः जगम्य पावतिसुगमते ॥१६॥ जे जगम्य शिभा गवतः सा हि
माजिये कादशार्थः प्राकृतं कर विगाथार्थः बाप समर्थकपाठ
॥१७॥ दधि मथुनियां समुजः उ किम ताकाठिन वनिनः ते आइते बा
ळा हाति देतः ते से के ले येथे जनाद गे ॥१८॥ वेद शास्त्रां ये निजमधि
तः व्यासे काठिले श्रीभा गवतः सा गवतायाम धितार्थ ॥ जातनि
धितये कादश ॥१९॥ साये कादशा ये गोउपल ॥ सर्वथाने ले मिजा
पलः ते जलादने करुणिमथनः सारां शुपुर्लमज दिधत्ता ॥२०॥ तो
स्वभावं द्यालि तां तां डिः लागलिये कादशाधिगो डि ॥ सागोउपला
धिभाव डिः टिकाय वेटि चालिति ॥२१॥ यात्मा गिये कादशा

३४
४
चिटिका ये कला नैतनि के ये काः ये किं ये कुमिलो लि दे स्वा ॥ ग्रंथुनेट -
कानिर्वाळिता ॥ २२ ॥ मागें पुढे ये कु ये काः हे ये का दशा ये रुप दे स्वा ॥ तेणे
येक पणे या लिलिटिका ॥ सा हनिज सखा जना दनु ॥ २३ ॥ जना दने ये आ
पुलें ये किं येक पण दृढ केले ॥ ते वि ये का दर्शिया अर्था आले ये कि मि
नले येक व ॥ २४ ॥ जे वि जे व गिंगो उद्या सुः ते वि भाग व तिये का दगु
सा हि मा जि अष्टा वि सु ॥ अति सु सु सु सो जि रा ॥ २५ ॥ सर्वांगी सिर प्र
मानः ते सा अटा विसां वां जा न व थित जे निरोपणः तो स्वाने
दजाण सो लि व ॥ २६ ॥ तो हा अटा विसां वा अ ध्या वोः ब्रह्म सुखा
या निज निर्वो हो ॥ उ धवे न पु सु ता पो हो ॥ स्वयं देवा धि दे वो सांग हा
तु ॥ २७ ॥ उ धवे न करि तां प्र क्षः कां सांग ता हे श्री दक्ष ॥ ये अर्थि
ये निरोपण ॥ सा व धान परि सां वे ॥ २८ ॥ उ धव दक्ष क्षो ति निज
ज्ञानः पावो निजा ला ज्ञान संपन्न ॥ तेणे ये वो पा हे ज्ञाना मि मान
जाण पण अ निवार ॥ २९ ॥ जग मु र्व मि ये कु शा ताः ऐ सि य ठे

लजे अहंता ॥ ते गुण दोषांचिकथा ॥ दाविल सर्वथा सर्वत्र ॥ ३० ॥
 लदोषा येंदरुषण ॥ तेथे निरोसमावळेशानः येथवरिशाणासि
 मानः बाधक जाण साधकां ॥ ३१ ॥ गुण दोषांचे दुरुषणः जे रश्चर
 देखे आपण ॥ तो हि नाउ कोव जाणः इतरांचा कोण पांयाउ ॥ ३२ ॥ अ
 मिमांसा धिसदा सिवा ॥ तो हि पाणिना जिवभावा तेथे मनुष्याचा
 कोण केवाः अहंते जिवामुक्त वकें ये ॥ ३३ ॥ यापरि गुण दोष दुरुषण
 साधकां बाधक होय पुती ॥ याकरी याये निवारणः न करिता प्रश्न ...
 हरिसांगे ॥ ३४ ॥ बालक नेणे निज निज तेथे साक्षपें प्रवर्तमाता ॥
 ते उथवाचे निज स्वार्थः श्रीकृष्णार्थकळवळा ॥ ३५ ॥ शानासि
 मानांचे बाधक पणः सर्वथा साधकां न कळे जाण ॥ याला गिन
 करितां हि प्रश्नः साये निराकारण हरिसांगे ॥ ३६ ॥ उडव जन्मला
 यादवबोंसिः यादेव निमति ब्रह्मशापें सि ॥ तेथे वांयवा व्याउड
 वासिः पुर्णशाणासि हरिसांगे ॥ ३७ ॥ जेथे देहाति तणास शान

५४
तुयें न बधीशा पबंधन ॥ हें जाणो नियां श्रीकृष्ण ॥ पुर्णब्रह्मज्ञान उपदे
सि ॥ ७७ ॥ जे विसाखरे वरि मांशि ॥ ते विकृष्ट मुर्तिपांतिः प्रितिन उलि उद्धवा
सि ॥ भावो येक देसि दृढ जात्य ॥ ७८ ॥ कृष्णाय सुनिदुरि जातां उद्धव प्राण
सां उल्लत तताः ते मोडा व्यायेक देसि अवस्थाः ब्रह्मसमता ह रि सांगें ॥ ७९ ॥
येक देसि जात भावो ॥ तो श्रीकृष्ण नावडे पां होः या ला गि देवा घि देवाः ब्रह्म
हसम न्वयो स्वये सांगें ॥ ८० ॥ उद्धव जस तां कृष्ण जव लिः ब्रह्मशापें हो
ले हो लि ॥ या ला गि या सि वन मां ॥ ८१ ॥ सर्व ब्रह्म युका लिं चा लं पा हे ॥ ८२ ॥
कृष्णा वेग ला उधव जातां ॥ विये गवा घि नां चित्ता ॥ ये सि जा पु लि सवें यावे
गत ताः उधवा सि तत्त हा ह रि बो धी ॥ ८३ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ श्लोक
परः स्वभाव कर्माणि न प्रशंसन्त गहयेत् ॥ विश्वमेकामकं पश्यन्मह
सा पुरुषेण च ॥ १ ॥ टिका ॥ जो निराव्या सो लि व रा ब्रुः ज्या ये निश्चासि
जन्म छे वेद ॥ उधव हितार्थ गो विंद ज्ञान विशुध स्वये सांगें ॥ ८४ ॥ संसा
रि मुख्य ति निगुणः त्रिगुणः स्तं व त्रि विध जन ॥ सां ये स्वभाविक कर्म

जागः शां॥ तदा तत्ता आगि मिश्र ॥ ४४ ॥ या कर्मा ये निदा स्तव न सर्वथा न
करां वेष्ठापताः ये काये वाहितां मले पता ॥ इति रांकु डेप ता ते गे चि बो खे ॥ ४५ ॥
पां या मा जि मले पता ॥ ये काये वाहितां आपता ॥ इतर जे जो वे जताः ते स
ह जे जाग नि दिते ॥ ४६ ॥ वाम सव्य उभय भागः दो ना ये ये क चि आग ॥ ते वि
प्रकृति पुरुषा सक जग ॥ चि द्रु पे चा ग ये क त ॥ ४७ ॥ जग ब्रह्म रूपे परिपुर्ण
या ता गि नी दा आ गि स्त व न ॥ पु त मा रा ये आ पताः क दा का लें जा ग न क
रां वे ॥ ४८ ॥ सर्व भु तां या तां ई षा सा मा सु ज स पां हिं ॥ या ता गि नि दा स्तु ति
कं हिंः प्रा णां ते पां हिं न क रा वि ॥ ४९ ॥ उ द्वा नि दा स्तु ति चि क थाः सां डि सां
डि मा सर्व था ॥ त रि य पा व सि पं र मा थाः नि ज सार्थ नि ज बो धु ॥ ५० ॥ सर्व
भु ति भ ग व द्वा वोः हा ब्र ह्म स्थि ति वा नि र्वा हो ॥ या सि क दा न दे ष पा वो
जे क तो भा व उ द्वा ॥ ५१ ॥ जे थु नि ये वो रि च्छे ष पा वोः ते ये द्द ठ वा ठ ल्यं
म ग व द्वा वो ॥ ते का ष पा वो चि हो य उ पा वोः वि द्वा सि वा वो ज से ना ॥ ५२ ॥
हे स्थि ति सा दु नि यां दु रिः मि शा ता हा ग र्व ध रि ॥ नि दा

(5A)

स्तुतिव्याप्तरोवरि॥ तोअनर्थीमाशारिनिमज्ज॥ ५३॥ स्तोक॥ परस्वभावक
र्माणि यः प्रशंसति निंदति॥ सञ्जातु भ्रंश्यति स्वार्थदिससपि निवेतिवः
॥ ५४॥ टिका॥ मियेकु सर्वशज्ञानापुरगः येसाधरुनिज्ञानाभिमान॥ जगाचे
देखेदोषगुणः निंदाब्राह्मणमुखाते॥ ५५॥ पराचे स्वभाविककर्म स्वये
निंदणो हा अधर्म॥ हनुमंतज्ञानापरमयासिकानरि कर्मसोडिना॥ ५६॥
नारदज्ञातेपणो मोटाः ससमानत्वाचेष्टेष्टेष्टा॥ तोहिकलित्वावाक्य
कटाः स्वभावयेष्टाअनिवार॥ ५७॥ रातउदेवायेवाहनः सदातिष्टेहा
तजोडुन॥ तोहिकरिसर्पपक्षरायेसेकर्मजातस्वभाविक॥ ५८॥
विचारितां जगत्रिगुणगुणानुसारंकर्मचरणाः तेथेपाहातांदोष
गुणः दोषिजातपाहेतो॥ ५९॥ जगिपाहावियेकासताः हेप्रह्लाद
तिगासर्वथा॥ त्सांउनिगुणदोषापाहातां तोनिजामघाताप्रवर्ते॥ ६०॥
स्वभावेभेटल्यासज्जागः क्षोधुनपाहेदोषगुण॥ यापरिज्ञानाभि

6

॥५॥

मानः निंदास्तवनउपजवि ॥६॥ अणिमानाचिजातिकैसिः अधिकस्ववलेस
शाणपासिं ॥ तोदास्वविगुणदोषांसिः निंदास्तवनासितुद्वोधि ॥६॥ आपुत्या
दृतासिंसमानः साये अळमालुकरिस्तवन ॥ आपत्यासिज्यायानमनेगुणः सा
सिनिदिआपलायेथेष्ट ॥६॥ निंदास्तुसिउपजेजेथे ॥ फेउक्षोमठाउदितेथे ॥ निः
शेषनिर्दलिपरमार्थमाहाजनर्थआगीनाजे ॥६॥ निंदेपाविंजनर्थः उधारला
गोनेदितेथ ॥ रोकअआगीआदळकविजस्यार्थद्यातकु ॥६॥ फेउसमु
ळमिथ्यायेथेः येथिअर्थिवास्वप्रदहं ॥ स्वयसांगेश्रीकृष्णनाथः दृढप
रमार्थसाधाव्या ॥६॥ श्लोक ॥ तेजसनिद्रयापनेपिउस्थोनष्टयेतनः ॥
मायांप्राप्नोतिमृत्यंवातद्वन्नानायेदृक्पुमान् ॥३॥ विका ॥ ईंद्रियेजन्मलि
स्जोगुणिं ॥ तन्मात्राविषयोतमोगुणिं ॥ तोईद्रिईविशयोसेउनिः वेलिनि
द्रास्थलिनिश्चळ ॥६॥ जाएतिविश्वअणिमानिः दोहिजातिमावळो
निःतेकांमिथ्याप्रपंचुस्वप्नि ॥ तेजसुअणिमागिविस्तारि ॥६॥ स्फुल्लदेह

धीः

असेनिश्चळः स्वप्निम

नयिकेवळ॥ विस्तारिभवजालः लोक सकळत्रे लो कि॥६८॥ सास्यग्रामाजि
ले शुद्धि सिजागः उपति स्थिति जातिनिदान॥ स्वयेदे स्वतां हि जापण
जन्ममरणमिथ्या॥६९॥ ते विहाज विद्या दिव्य स्वप्नः वृथा विस्तारिजभी
मान॥ तेथील मिथ्या जन्ममरणः तुं द्रुम पुर्ण पुर्ण वै॥७०॥ तु स्या निजरुपा
या वाईः पेदायि वार्तना हि॥ तेथिल तु मा शुभ कां हि तु जसर्वथा पां हि स
ईना॥७१॥ श्लोक॥ किं भवं किं भव इवा दैत स्या वस्तुनः कियत॥ बायो
दितं तद्दृष्टं मनसा ध्यातं मेव यत्तु टिका॥ जे जन्म ले चिना हिः ते
काळे गोरे सांगों काईः ग्रहणे विल कं हिः स्वग्रा शुपां हि दिसेना॥७२॥
उखरिं भासलें मृगजळ तें स्वाळ कि वा उतळ॥ मधुर किं क्षार केव
ळः सांगतां विकळ विवेक॥७३॥ ते वि मिथ्या प्रपंचा ये मानः तेथिल
दोष जातिमुल॥ निवडित ते स ज्ञानः ज्ञाना मा जि॥७४॥ जे विषं
वंसे चिरातिः आंधार जोखुं आंधले येति॥ सां सिजो खितां दो हि हा ति

चयेक १

ॐ समुत्तजानमाईक

ये कि हिर तितु केना ॥७५॥ ते विप्रपंचु मिथ्यापणें ते थेंकां जिं जें ऐक लें ॥
कांडोळां जें देख लें रस लें जें या ख लें स्पर्श लें आं गें ॥७६॥ हातांचे वें जें
दे लें पांयांचे चाल लें वाया जें बो लें कळ लें म लें ॥७७॥ जं हं कारा बहि
वारुः चिताया चिंतन प्रकाशः बुधिया विवेक विचार हा समुळ वेकार मि
थ्या ते थें ॥७८॥ चित्रिं जल जाति दुता रा गुं जं स ज जाति ब्राह्मणुः व्या
घ्र जाति हरिनुः सासतां हि जाति तीति चि भासे ॥७९॥ ते विहा प्रपं
चु द्वैत युक्तः सासतां भासे वस्तु ॥ अ द्वैत शुभा शुभ के चें ते थें ब्रह्म
सदो दितो पुर्ण ॥८०॥ के लिये दिउ उ क लितोः जो जो पद रतो तो री
ता ॥ ते विदेहा दिप्रपंच विवं चितोः मिथ्या तत्वता माईक ॥८१॥ मि
थ्या प्रपंचां ये ठाईः शुभा शुभ तें लटिकें यां हिः स एव स्त्रियां गां ईः
शुभा शुभ ना हि अनुमात्र ॥८२॥ जो शुभा शुभ द्रगो जाहेः सायिक
ळपणा सा समुख होये ॥ निज कळपणा माहाभयेंः जन्म मरण

॥६॥

परि

बाहेनसतेंचि ॥ ८३ ॥ श्लोक ॥ छाया प्रसाह्या सासा ह्यसंतोष्यर्थकारिणः
 एवं देहादयो भावा यथं सामृक्स्तोभयं ॥ ८४ ॥ टिका ॥ जळिंप्रतिबिंब
 सायनसेः जो पाहे तो बिंब लादिले ॥ मिथ्या प्रपंचाचे रूप ते सेः निज
 कल्पना वेशीं सासत ॥ ८४ ॥ जे विप्रतिबिंब पाहोनि निज ओळीः मिह
 लोनि लाविजे ठिका ॥ ते निदेहाभिपानाचा सोहळाः जीवाच्या क
 पाळा आदळे ॥ ८५ ॥ कां आपाति नरें यडि सादां हो विप्रसोतरे ॥
 तें मिथ्या चिपरि साबोकारेंः अवलि ॥ अक्षरे उमठति ॥ ८६ ॥ निश्चळ
 दोरा ये निजरूपः भ्रमे सासता प्रचंड सर्प ॥ तो मिथ्या परिभय कं प
 माहा खटाटोप उपजवि ॥ ८७ ॥ या परि असंत देहादिकः देहाभीमा
 ने जिवा सिदेख ॥ जन्म मरणावर्त जनेकः आकल्प दुःख भोग वि
 ॥ ८८ ॥ आत्म्या पासु निदेहादि भेदुः उपजळा हे बोले वेदु ॥ वेदरापें
 तुं प्रसिधुः मिथ्या वेवा दुघडे के वि ॥ ८९ ॥ ये सा उद्धवा या आवांका

(6)

॥७५

नि
 वेदवादायि आशंकाः समूहकळलियदुनायका ॥ तेन्यि उत्तर दे स्वादे तु
 से ॥ १० ॥ श्लोक दो नि ॥ आमेव तदिदं विश्वं श्रुज्यते सृजति प्रभुः ॥ त्राय
 ते त्राति विश्वा माह्नियते हर तीर्थरः ॥ ११ ॥ तस्मान्न ह्यात्मनो न्यस्माद
 न्यो भवावो निरूपितः ॥ निरूपिते यं विविधो मूला भाति नाम नि ॥ ११ ॥
 टिका ॥ प्रपंचु प्रसक्ष विद्यमान ते ते स द युक्त जाले जन ॥ ते र्थे यो धि
 मासे वेद वचनः प्रपंचु अफिन्न विना ममा ॥ १२ ॥ मुळिं तुं सुचि वि
 जि विरुठेः तो उं स उं स प लो कां दे व ठे ॥ ते वि प्र पंचु वस्तु योगे वादे
 वा उं को उं त दृ प ॥ १३ ॥ जे से सो न यां ये जाले ले लेः ते व र्त तां व र्त सो
 ले प ले ॥ ले ले मो डि लियां सो नेः सो ने प ले स्व त सि ध ॥ १४ ॥ ति लां यि
 पु त लि के लिः ते ति ला वे विं शो पे जालि ॥ ते मो डि तां प लिः अ से
 सं य लि ति लु रूप ॥ १५ ॥ ते वि नु स ति स्थि ति नि दानः प्र पंचा सि हो
 तां जाला ॥ ते र्थे आ दि मध्य अव सो नः वस्तु प रि पु र्ण सं य लि ॥ १६ ॥

येथेभासलें जें चराचर तें मिळावा साचि साचार ॥ मज वेगळी जगासि
थारः अनुमात्रें असेना ॥ १६५ ॥ एवं शृज्य आशि शृजीताः पात्मा आशि प्रति
पालिताः संहार आशि संहर्ता मीयेकासता भगवंतु ॥ १६७ ॥ येथे उद्भवति
स्थितिनिदान त्रिविधरूपे प्रपंचाणि ॥ यां सर्वा सिमि आधिष्ठानः म
ज वेगळें ज्ञान असेना ॥ १६८ ॥ प्रपंच मज वरि आभासेः परि मी प्रपंचा माजि
नसे ॥ जे विरग जलाये निरसेः सूर्य काळ वसें निजेना ॥ १७० ॥ त्रिविध
प्रपंचा ये जाळः मज वरि दिसे हे निमुळ ॥ जे विरग गणभासे सुनि
ळ परिते ये अलु माळ निळि नाहि ॥ १७० ॥ जग प्रसन्न सोलादि
से हे आशंका मानि सिमानसः ॥ यज्ञांना यासे तो बोध ॥ १७१ ॥ श्लोक ॥
दिठ ॥ इदं गुणमयं विद्धि त्रिविधं मायया कृतं ॥ एतद्धि दान्मुदुदि
तं ज्ञान विज्ञान नेपुणं ॥ १७२ ॥ न निंदति न च स्तोति त्रिकां चरति सूर्य
वत् ॥ ठिका ॥ अध्यास आधिदेव आधिभुतः हे त्रिधं विजगमाया कृतं

तेतु निर्मुल ह्मणसिकेसे

(9)

॥८॥

नसते मज्जमा जिभासतः जागनिश्चित त्रीगुणामक ॥२॥ उद्धवामिथ्याद्वा
लो नितुं येथः स छिद्रो सि उपसायुक्त ॥ ये ते मद्दिवे के साधु संतः शा न विज्ञानार्थ्या
वले ॥३॥ प्रपद्याये जे मिथ्या भानः ते चि शा गये मुख्य ज्ञान ॥ ये ते ज्ञाने ज्ञान संपन्न
तो चि समान सर्व भु विं ॥ ४ ॥ या ता गि शु तां ये गुणा गु लः कदा न वदे निंदा स्तवन ॥
सुय चि प रि जा ता ॥ वियरे जा प ल स म सा ये ॥ ५ ॥ सा म ये त म द व डु न जां ता
कु तां सि सु र्य जे वे जा प न ॥ ते वि ज गा ये द व डु नि दो श गु णः सा धु म ज्ज
न विय र ति ॥ ६ ॥ जे हे बो धि ले ज्ञान उ क्ष णः ते चि सा धु ये पु र्ण प ल ॥ मु
मु क्षि हे अनु संधानः सा व धान सा धा वे ॥ ७ ॥ हे चि पा वि जे नि ज ज्ञान
ते चि अ थि वे सा धन ॥ उ द्ध वा ता गी श्री कृ ष्णः स्व मुखे जा प ल सा ग डु
॥ ८ ॥ श्लोक ॥ प्रस ह्ये ता नु मा ने न नि ग मे ना म सं वि दा ॥ आ द्य त व द स ह्ना
हानिः संगो वि व रे दि द ॥ ९ ॥ टिका ॥ जे ज न्मो नि ना सि वंत ॥ ते सर्व हि जा ग
अ सं त ॥ आ रा कि सा डु नि यां ते ये उ दा स वि र क्त व त्त विं ॥ १० ॥ स व व ल्या ये वा
र से ॥ को न्हि न क रि उ त्हा से ॥ न श्च र दे ह वा ठ तां ते से ॥ मु र्व मान से सु रवा व ति ॥ ११ ॥

य

४ व्यास

उपति विना सलक्ष्णः सावें देवो सांग तो प्रमाणा ॥ निसृतांचे
जन्म मरणाः देखिजे आपण प्रक्ष ॥ ११ ॥ अनुमान परितो साचारः जें जें
देखिजे साकार ॥ मेरु प्रथ्या दिवाकारः ते हि होति नश्वर प्रलयोति ॥ १२ ॥
येचि अर्थ गोविंदोक्तिः नासिवें त अष्टप्रकृति ॥ जिवभाव ना हो प्राप्ति
गर्जति श्रुतिये तो अर्थ ॥ १३ ॥ येथें आमुला हि अनुभव असः जउ विका
रितें ते नासे ॥ हे कल तसे गा आपण जग अलायसे नश्वर ॥ १४ ॥ वडिल
निमाले देखतिः पुत्र पोत्र स्वयें संतानिती ॥ ते ही स्वमुक्त यि चिंतान करिति
पडिले प्रांति देह लोभे ॥ १५ ॥ पिपु पुत्र पिउ दाह देतिः उत्तम गति यांचि चि
तिति ॥ आपुलि गति न विचारिति ॥ नश्वरिं आशक्ति देह लोभे ॥ १६ ॥ आत्मा के
बल प्रकारावलाः प्रपंचु जउ मुठ अशानः हे आश कोनि उद्धवें आपनः देवा सि
प्रक्ष पुसतु ॥ १७ ॥ उधव उवाच ॥ श्लोक ॥ नैवात्मनो न देहस्य संसृतिर्दृष्टस्य
योः ॥ अनात्म स्वदुःखो रीराकस्य स्यादुपलस्यते ॥ १८ ॥ टिका ॥ आत्मानि स

वि

मुक्तचिद्धसः यासिनद्युते भवबंधन ॥ देहोजउमुदपशानः सासिसंसारजा
लचउता ॥ १८ ॥ येशे भवबंधनरषिके सिः सांगपां बाधकको सासरी ॥ जरि
तुं संसारना हिमतासिः तो अयक्षजगा सिजउतासे ॥ १९ ॥ आत्मासिक्किवा
रीतां जातः भवबंधनीदसे स्थान ॥ येचि अर्थिचें नद्युते पतः उधवजा
पलसांगतुः ॥ २० ॥ श्लोक ॥ आत्मावयो मुताः सुद्धः स्वयं ज्योतिरनाद्यतः ॥
आमिव ह्यारुवद्विदेहकस्येह संसृतिः ॥ २१ ॥ टिका ॥ आत्माचिद्वप
विनासिः गुणनिगुणनातले सासि ॥ कर्मापपुण्यासिः गोवोद्यापा
सिंजसेना ॥ २२ ॥ परादिवायाने कठोरारयाला मिन्नगिजे पराक्षर ॥
प्रकृतिगुणिअनीवारः प्रकृतिपुत्रमात्मा ॥ २३ ॥ ज्याचिया स्वप्रकाश
दिप्तिः रविचंद्रादिप्रकाशति ॥ प्रकाशे प्रकासे त्रिजगतिः तेजोमूर्तिपर
मात्मा ॥ २४ ॥ ओसिया आसीयाये वाईः भवबंधनतले कंहि ॥ सूर्यबुडे मृगजलंग्या
जेहिः तें आत्मासिपां हि भवबंधु ॥ २५ ॥ खद्योतते जे सूर्यजलेः वा गुला ॥ ते तें का
लुपले ॥ मुंगिये निपां स्वबळें जे उडे सगळें आकास ॥ २६ ॥

७४
वाराणसुळला जडिपडे: जें स्थित रामा जिमेर बुडे ॥ त हि भवबंध आ
स्याकडे: सर्वथानघडे गोविंदा ॥ २६ ॥ देहाकडे भवबंधन: मुखे हिन मनि
तिजला ॥ देहाजउ मुठ ज्ञान: सा सिभवबंधन कदान घडे ॥ २७ ॥ जे द
गायें पोद दु:खे: कोरुं काष्ट यर फडि शुके ॥ तें देहाकडे येथा सुखे: भव
बंधु हरि कें लगता ॥ २८ ॥ जे डोंगरा सितरळ नरे: मृतिका जाला
ला गि घुरे ॥ कोळिसे नि काळे होय आंधार: ते भवभय नारें देह दोटे ॥ २९ ॥
हमल सिंदहा मसंगति: घडे भवबंधा बियाति ॥ विचारिता ते हि अंध
ने घडे श्रीपति पारक ॥ ३० ॥ आसा स्वयंकास माहावनि: देह तो जउ मुठ
काष्ट स्थानि: तो मिळतां आस मिळनि: सांडि जातुनि ताकाळ ॥ ३१ ॥ जे
अशिमा जिसे वादें: कापुर जाव पाखनां दे ॥ तें देहास निज संमंधे: दे
हो भवबंधे नां दता ॥ ३२ ॥ हमलसिकाष्टा माजि अशिखसे: परितोका
ष्टि होउं निनसे ॥ मथुनिकाढित्यां निज प्रकारें: जाळि वनायसें का
काष्टाते ॥ ३३ ॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com